

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3349/2018. (XI. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.V.35.629/2017/5. sorszámú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Dr. Csontos és Társai Ügyvédi Iroda (1141 Budapest, Álmos vezér útja 63.) által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Kfv.V.35.629/2017/5. sorszámú ítéletének alaptörvény ellenességét, és azt semmisítse meg, mivel az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az M) cikk (1) bekezdését, az R) cikk (1)–(3) bekezdéseit, a XII. cikk (1) bekezdését, a XIII. cikk (1) bekezdését, a XXIV. cikk (1) bekezdését, a 28. cikket.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszban foglaltak értelmében a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékes szerve a 2889260915 iktatószámú, 2889137563 ügyszámú határozatában az indítványozó terhére áfa, szja, eho adó-nemekben a vizsgált adóévek egy részére adókülönbötetet állapított meg, adóbírságot szabott ki és késedelmi pótlékot számított fel. Az indítványozó az iratok szerint ebben az időszakban nagyszámú ingatlanok voltak a tulajdonosa és jelentős számban értékesített és vásárolt ingatlanokat is. Az adóhatóság arra a következtetésre jutott, hogy a nagyszámú ingatlanértékesítés annak rendszeressége alapján az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) a konkrét ügyre alkalmazandó 178. § 28. pontja alapján vállalkozási tevékenységnek, az indítványozó a 29. pont alapján vállalkozónak, továbbá az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény értelmében az áfa alanyának minősül. Az indítványozó a határozattal szemben keresetet nyújtott be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz. A bíróság a keresetet elutasította (28.K.31.867/2013/30. sorszámú ítélet). Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria a Kfv. III.35.2015/2015/7. sorszámú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az új eljárásra két ingatlan tekintetében az írta elő, hogy az elsőfokú bíróságnak „az alperesi tényállást, és vonatkozó bizonyítékokat kell a felperes által perben hivatkozott bizonyítékokkal szembe állítani, és az ítélet indokolásában számot kell adnia azokról a körülményekről, melyeket a vonatkozó bizonyítékok mérlegelésével irányadónak vett.” A megismételt eljárásában a bíróság 16.K.30.201/2016/25. sorszámú ítéletével az adóhatóság határozatát részben hatályon kívül helyezte (a két ingatlanhoz tartozó adó, adóhiány, adóbírság és késedelmi pótlék tekintetében), az ezt meghaladó részben a keresetet elutasította. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján a Kúria Kfv.V.35.629/2017/5. sorszámú ítélete a bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és a keresetet teljeskörűen elutasította.
- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz érvelése szerint a jelen ügyben a vállalkozáshoz való jognak annyiban van jelentősége, hogy az állam nem jogosult arra, hogy bármilyen önkényes, de valójában ki nem mondott elv mentén meghatározza, korlátok közé szorítsa a polgárok (adózók) szerződéses szabadságát, vállalkozási célját, pusztán

azért, hogy az állam számára az adózóval szemben kedvezőbb, így értelemszerűen az adózó számára minden indok nélkül hátrányosabb adójogi következményekkel járó jogszabályt alkalmazhasson. A panasz szerint a jelen ügyben ugyanis semmilyen más indok nem szólt amellett, hogy az adózó egyik ingatlanát önkényes módon a Kúria kiemelte a továbbértékesítési célból vásárolt ingatlanok közül, így annak költségként való elszámolását szintén önkényes módon, az adózó vállalkozási szabadságát korlátozó módon megszüntette, pusztán azért, hogy az állam számára – minden jogalap nélkül – kedvezőbb adójogi következményekkel járó határozat szülessen. Értelemszerűen a vállalkozási tevékenység önkényes minősítése – különösen, ha az az adózó számára minden indok nélkül kedvezőtlenebb adójogi konzekvenciákkal jár – mindenképpen a vállalkozáshoz való jog korlátozását jelenti, hiszen az a közgazdasági feltételrendszer, amelyet az állam a vállalkozáshoz való jog gyakorlásához keretként megalkot, nem lehet diszkriminatív. A diszkrimináció azonban nem pusztán az általános normarendszeren, hanem az egyedi döntések során is megvalósulhat, azzal, hogy ez utóbbi esetben is megállapítható az alapvető alkotmányossági követelmények sérelme. A Kúria határozata szerint ugyanis önmagában az a körülmény, hogy bérbeadásra került egy ingatlan, kizárja a továbbértékesítési szándékot, amely ellentmond nemcsak a közgazdasági elveknek, de egyben az adózótól elvonja azt a jogot, hogy vállalkozási tevékenységét szabad keretek között gyakorolja, hiszen az ingatlanok esetében a hasznosítás fennállásának (jelen esetben a bérbeadásnak) a ténye kifejezetten értéknövelő tényező, és az értékesítési cél megvalósulását elősegítő körülmény.

- [4] 2.2. A panasz szerint az Alaptörvény R) cikkének (2) bekezdésében hivatkozott azon követelmény, hogy az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek, azt is jelenti, hogy az alkotmányosság klasszikus értékeit, központi elemeit a Kúriának is be kell tartania, melynek keretében a vállalkozás szabadságának fentebb kifejtett követelményét a Kúria sem hagyhatja figyelmen kívül, önkényesen nem határozhatja meg az állampolgárok vásárlási szándékát pusztán költségvetési okok miatt.
- [5] 2.3. A panasz értelmében az Alaptörvény XII. cikke mindenki számára adottnak tételezi azt a lehetőséget, hogy maga döntsön arról, mely hivatás gyakorlásával kívánja – a megfelelő ismeretek birtokában, a hivatás gyakorlásához szükséges feltételek teljesítése mellett – képességeit kibontakoztatni és a megélhetéshez szükséges javakat elérni. Ugyancsak elismeri az arra való jogot, hogy bárki önállóan vagy másokkal társulva vállalkozási formában végezze a fenti tevékenységeket, vegyen részt a gazdasági életben. Az egyén és a közösség részére egyaránt hasznos hajtó, tevékeny lét ugyanakkor nem pusztán mindenki részére biztosítandó jog, hanem a társadalom és az állam működésének záloga, ezért az arra való törekvést, mint elvárást az Alaptörvény ekként is rögzíti. A Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott határozatában éppen a fenti elvet veszi semmibe akkor, amikor önkényesen elveszi a lehetőségét annak, hogy valaki vállalkozási tevékenysége körében ingatlant vásároljon majd azt – értéknövelő „beruházásként” történő bérbeadást követően – továbbértékesítse és ennek adójogi következményeit is alkalmazza. A Kúria döntésében nem adott számot arról, hogy abban az esetben, ha ezen ingatlan költségként történő figyelembevétele az adózó számára kedvezőtlenebb adójogi hatást gyakorolt volna, úgy ez esetben is a sérelmezett döntésben foglaltak szerint határozott volna. A Kúria nem a vonatkozó jogszabályok, illetve az azok forrását jelölő Alaptörvény rendelkezései alapján, hanem azok ellenére, kifejezetten az adózó számára kedvezőtlen adójogi következményekkel járó jogalkalmazást gyakorolta, amely nyilvánvalóan nem felel meg az Alaptörvény rendelkezéseinek sem.
- [6] 2.4. A panasz az Alaptörvény XIII. és XXIV. cikke állított sérelmével összefüggésben azzal érvel, hogy a panaszra okot adó eljárásban a Kúria döntése a tényekkel, a gazdasági racionalitással, de a tulajdonjog és a vállalkozás szabadsága Alaptörvényben rögzített elveivel is ellentétes, amikor minden külön indokolás nélkül veszi el az adózótól azt a lehetőséget, hogy a továbbértékesítési céllal történő vásárlását követően ingatlanát – értéknövelő beruházásként – bérbeadás útján hasznosítsa. A panasz arra is hivatkozik, hogy a Kúria nem tett eleget az Alaptörvény 28. cikkében foglalt követelményeknek.
- [7] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti fel-

- tételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [9] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság tartalmi feltételeinek nem felel meg, az Alaptörvénynek a panaszban felhívott szabályaival összefüggően az indítvány olyan alkotmányjogi kérdést, amely a panasz befogadását eredményezhetné, nem vet fel az alábbiak szerint.
- [10] 3.1. Az alkotmányjogi panasznak az Alaptörvény B) cikkében megfogalmazott jogállamiság alkotmányos követelményére alapítottan az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára alapított indítványok esetében – van helye {3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [171]}. Jelen alkotmányjogi panasz azonban nem a fenti eseteken alapul, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére – miután az nem tekinthető Alaptörvényben biztosított jognak – nem lehet hivatkozni, ezért arra alkotmányjogi panasz egyébként sem alapítható {3191/2016. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. Az Alaptörvény R) cikkének és 28. cikkének önálló sérelmére sem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani, mert ezek szintén nem tekinthetők Alaptörvényben biztosított jogoknak.
- [11] 3.2. A tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos érvelésre figyelemmel az Alkotmánybíróság rámutat, hogy az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valójában e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmén keresztül – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [12] Az Alkotmánybíróság jogköre – a fentiekben hivatkozottak szerint – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következésképpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [13] Az indokolási kötelezettség teljesítésének, az indítványozó mint felperes jognyilatkozati értékelésének a hiányát a panasz sem állítja.
- [14] 3.3. Bár az indítványozó az Abtv. 27. §-ára alapítottan terjesztette elő a Kúria alaptörvény-ellenesnek vélt jogszabály-értelmezését támadó panaszát, az indítvány valójában alkotmányossági érvet nem, kizárólag a jogalkalmazó jogszabály-értelmezésére vonatkozó cáfolatot tartalmaz. Az Alaptörvény M) cikke, XII. és XIII. cikkei a panaszban foglalt érvek alapján pedig nem hozhatók összefüggésbe a Kúria ítéletével.
- [15] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben az alábbiakat kívánja hangsúlyozni. Önmagában a jogszabályok értelmezése, valamint a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem a bíróságok, kiemelten pedig a Kúria feladata [Alaptörvény 26. cikk (3) bekezdése, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény III. fejezete], ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és az alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához [lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]]. Kirívó jogértelmezési hibák megvalósulásának hiányában a jogszabályokat a bíróságok önállóan értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [16] A felülvizsgálati eljárás során abban a jogkérdésben kellett a Kúriának döntenie a felülvizsgálati kérelem keretei között, hogy az adóhatóság és a bíróság a perrel érintett, vizsgált időszak ügyleteit helytállóan ítélte-e meg, helytállóak-e az ebből levont ténybeli és jogkövetkeztetések.
- [17] A Kúria a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 4. § (3) bekezdése, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 120. § a) pontja, 86. § (1) bekezdés l) pontja és más szabályok rendelkezéseinek jogalkalmazói értelmezésével, a konkrét ügy sajátosságaira tekintettel hozta meg döntését. Figyelemmel arra is, hogy az Alkotmánybíróság alapvetően tartózkodik jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról való állásfoglalástól, az alkotmányjogi panaszban előadott érvek alapján kirívó jogértelmezési hiba vizsgálatának szükségességét sem találta megalapozottnak. Az a körülmény pedig, hogy a Kúria az indítványozó által irányadónak tartott

értelmezéstől eltérően alkalmazott jogi normákat, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem tekinthető alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek sem.

[18] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság a panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az Abtv. 56. § (3) bekezdése alkalmazásával visszautasította.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1379/2018.

